

Nesprávný úřední postup ve smyslu zákona č. 58/1969

Nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. [58/1969](#) Sb. může být jakákoliv činnost, spojená s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. Správnost úředního postupu musí být poměřována i hlediskem účelu, k jehož dosažení postup státního orgánu směřuje.

Nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. [58/1969](#) Sb. může být jakákoliv činnost, spojená s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. Správnost úředního postupu musí být poměřována i hlediskem účelu, k jehož dosažení postup státního orgánu směřuje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.6.2000, sp.zn. 25 Cdo 786/99)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o 155.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou pod sp. zn. 5 C 280/97, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 7. ledna 1999 č. j. 30 Co 692/98-88, tak, že rozsudek odvolacího soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočce v Liberci k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Jablonci nad Nisou rozsudkem ze dne 29. 7. 1998 č. j. 5 C 280/97-72 uložil žalované zaplatit žalobci částku 150.000,- Kč s úrokem z prodlení 21 % od 8. 9. 1996 do zaplacení, co do další částky 5.000,- Kč s úrokem z prodlení 21 % od 8.9.1996 do zaplacení žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce v březnu 1996 koupil od R. H. osobní automobil Toyota Supra 3.0i, který musel dne 20. 5. 1996 vydat jako věc důležitou pro trestní řízení policejnímu orgánu, neboť šlo o vůz odcizený T. H. původnímu majiteli J. U. Na základě zfalšované kupní smlouvy byl vůz prostřednictvím autobazaru A. C., s.r.o. jménem J. U. převeden na R. H., kterou dopravní inspektorát Policie ČR v Jablonci nad Nisou po předložení technického průkazu a vyplněného tiskopisu žádosti o odhlášení vozidla s plnou mocí opatřenou podpisem majitele vozidla zapsal jako držitelku vozu do technického průkazu. Soud dospěl k závěru, že žalovaná odpovídá žalobci za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem podle § 18 zákona č. [58/1969](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem (dále též jen „zákon“), když o vzniku škody na straně žalobce, spočívající v zaplacení kupní ceny za věc, kterou nezískal do vlastnictví, není mezi účastníky sporu; při neexistenci písemné kupní smlouvy nebo potvrzení o zaplacení kupní ceny však žalobce unesl důkazní břemeno pouze do výše 150.000,- Kč. Nesprávný úřední postup soud shledal v tom, že ze strany policejních orgánů nebyl dodržen požadavek hodnověrného prokázání souhlasu původního držitele k převodu vozidla ve smyslu § 314

Instrukce pro práci dopravních inspektorátů Veřejné bezpečnosti. Zjistil, že na titulní i na třetí straně spisu motorového vozidla vedeného dopravním inspektorátem je identický podpis „U.“ a na žádosti o provedení změny i na žádosti o odhlášení motorového vozidla je podpis držitele od něj zcela odlišný. Podle soudu prvního stupně měly policejní orgány tuto skutečnost zjistit a ne pouze mechanicky zkontrolovat údaje, neboť ačkoliv žádný právní předpis nevyžaduje, aby podpis posledního platného držitele na žádosti byl úředně ověřen, Instrukce o práci dopravního inspektorátu veřejné bezpečnosti z roku 1956 stanovila, že neodhlašuje-li dosavadní držitel vozidlo osobně, musí být jeho souhlas k převodu vozidla hodnověrně prokázán. Soud dovodil i příčinnou souvislost mezi nesprávným úředním postupem dopravního inspektorátu a mezi škodou, která je přímým důsledkem nesprávného úředního postupu dopravního inspektorátu, i když nevznikla v době škodné události, ale později, a přestože nesprávný úřední postup není jedinou ani bezprostřední příčinou vzniku škody, je zřejmé, že kdyby policejní orgány převod neuskutečnily, škoda by žalobci nevznikla. Žalovaná je za škodu odpovědná bez ohledu na to, zda žalobce mohl právo na náhradu škody uplatnit i vůči jiným osobám.

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 7. 1. 1999 č. j. 30 Co 692/98-88 k odvolání žalované rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o platební povinnosti žalované změnil tak, že žalobu na zaplacení částky 150.000,- Kč s příslušenstvím zamítl a rozhodl o nákladech řízení s tím, že výrok o zamítnutí žaloby v částce 5.000,- Kč s úrokem z prodlení zůstal nedotčen. Odvolací soud vyšel ze správných a úplných skutkových zjištění soudu prvního stupně, avšak při aplikaci § 18 zákona č. [58/1969](#) Sb. se neztotožnil s jeho závěrem ohledně nesprávného úředního postupu dopravního inspektorátu Policie ČR v Jablonci nad Nisou. Žádná právní norma policejním orgánům neukládala ověřovat plnou moc původního držitele, jestliže o odhlášení žádá zprostředkovatelská firma. Pokud tedy autobazar dopravnímu inspektorátu předložil plnou moc podepsanou dosavadním držitelem vozidla, nebylo povinností zaměstnanců dopravního inspektorátu pravost podpisu na plné moci jakýmkoliv způsobem ověřovat. Odvolací soud dovodil, že není příčinná souvislost mezi úředním postupem policejních orgánů v prosinci 1995 a škodou vzniklou žalobci, který nebyl účastníkem řízení vedoucího k vydání technického průkazu; pokud by měl být úřední postup zaměstnanců dopravního inspektorátu nesprávný, mohl by účastníkem řízení být pouze ten, kdo byl tímto postupem prvotně poškozen, tedy vlastník vozidla J. U. Žalobce má proto nárok jediné z titulu bezdůvodného obohacení proti R. H. (plnění podle neplatné kupní smlouvy) nebo z titulu odpovědnosti za škodu proti T. H.

Proti rozsudku odvolacího soudu, do výroků jimiž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že se zamítá žaloba na zaplacení částky 150.000,- Kč s příslušenstvím, a jimiž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů, podal žalobce dovolání podle § 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. z důvodů uvedených v § 241 odst. 3 písm. a/ a d/ o.s.ř. Dovojuje, že Policie ČR porušila z vyhlášky č. 145/1956 Ú. l. a z Instrukce o práci dopravních inspektorátů veřejné bezpečnosti z roku 1956 vyplývající povinnost ověřit, zda je souhlas s převodem vozidla hodnověrně prokázán. V příčinné souvislosti s tím vznikla škoda, což je zřejmé z toho, že pokud by nedošlo k odhlášení vozidla, nemohla by je R. H. prodat žalobci a ten by nezaplatil kupní cenu. Žalobce dále namítá, že mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem odvolacího soudu odňata možnost jednat před soudem proto, že se soudy obou stupňů vůbec nezabývaly jeho tvrzením, že k porušení povinnosti policie došlo již při předávání vozidla do evidence dne 7. 6. 1993 (technický průkaz byl vydán jako duplikát, aniž je uvedeno číslo původního technického průkazu a vyjádření celních orgánů). Odvolací soud své rozhodnutí opřel o právní názor odlišný od názoru soudu prvního stupně, aniž jej vyslovil během jednání, čímž žalobci odňal reálnou a efektivní možnost právně i skutkově argumentovat, stejně jako možnost předložit nové důkazy, které z dosavadního pohledu nebyly relevantní. Dovolatel navrhl, aby napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu

řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání, které je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř., bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., přezkoumal ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. rozsudek odvolacího soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 část věty za středníkem o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatel uplatňuje jako důvod dovolání (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.), může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. [58/1969](#) Sb. stát odpovídá za škodu způsobenou v rámci plnění úkolů státních orgánů a orgánů společenské organizace uvedených v § 1 odst. 1 nesprávným úředním postupem těch, kteří tyto úkoly plní. Podle § 18 odst. 2 zákona odpovědnosti podle odstavce 1 se nelze zprostit.

Odpovědnost podle tohoto ustanovení je jednou z forem objektivní odpovědnosti státu, která se neváže na vydání rozhodnutí v předepsaném řízení; s rozhodováním buď vůbec nemusí souviset anebo naopak jde o takový postup v řízení směřujícím sice k vydání rozhodnutí, který se však bezprostředně v obsahu rozhodnutí neodrazí. Jestliže zároveň ustanovení § 18 (na rozdíl od odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím - § 2) nevyžaduje, aby poškozený byl účastníkem řízení, je pro odpovědnost státu podle § 18 zákona podstatné pouze to, zda poškozenému vznikla škoda (majetková újma vyjádřitelná v penězích), která je v příčinné souvislosti s uvedeným postupem, tedy zda je nesprávný postup orgánu státu se vznikem škody ve vztahu příčiny a následku. Okolnost, zda poškozený byl účastníkem řízení, v jehož rámci k nesprávnému úřednímu postupu případně došlo, není významná.

Zákon č. [58/1969](#) Sb. bližší definici nesprávného úředního postupu nepodává, z obsahu tohoto pojmu i z výkladu zákona však vyplývá, že podle konkrétních okolností může jít o jakoukoli činnost spojenou s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. Zpravidla není možné úřední postup předpisem upravit natolik detailně, aby pokrýval všechny představitelné dílčí kroky, které je třeba při výkonu pravomocí učinit. Správnost úředního postupu musí být tedy poměřována i hlediskem účelu, k jehož dosažení postup státního orgánu směřuje.

Bod 314 odst. 2 Instrukce pro práci dopravních inspektorátů Veřejné bezpečnosti, vydaná Ministerstvem vnitra ČSR dne 3. 7. 1956 pod VB-dopr-I-1, stanoví, že neodhlašuje-li dosavadní držitel vozidlo osobně, musí být jeho souhlas k převodu vozidla hodnověrně prokázán. Jenom z toho, že ani tato instrukce či jiná norma neupravuje postup dopravního inspektorátu podrobně a že neuvádí konkrétně, jakým způsobem či jakými prostředky má být souhlas prokazován, nelze dovozovat, že dopravní inspektorát není povinen činit žádné kroky k ověření věrohodnosti souhlasu a že pro tento účel vždy postačí pouze zkontrolovat, zda předkladatel žádosti předložil i podepsanou

plnou moc. Předpis zde totiž státnímu orgánu nechává prostor k uvážení, jakým konkrétním způsobem bude postupovat a jaké prostředky použije k dosažení hodnověrného ověření, že dosavadní držitel, ač nežádá osobně, s převodem vozu skutečně souhlasí, aby mohlo být dostatečně garantováno, že do technického průkazu, který je veřejnou listinou, byl v souladu se skutečností zapsán nový oprávněný držitel, tedy pouze ten, na koho hodlal dosavadní držitel vozidlo opravdu převést. Míra důkladnosti a tomu odpovídající metody zjišťování hodnověrnosti souhlasu musí právě na základě uvážení dopravního inspektorátu odpovídat konkrétním okolnostem; v případě, že předložené doklady vzbuzují určité pochybnosti, musí být volen způsob pečlivější než v běžných případech.

Dovodil-li proto odvolací soud, že v posuzovaném případě nebylo povinností dopravního inspektorátu Policie ČR v Jablonci nad Nisou při odhlášení vozidla na nového držitele ověřovat pravost podpisu na plné moci udělené dosavadním držitelem zprostředkovatelské firmě k převodu vozu, je jeho negativní závěr o nesprávném úředním postupu podle § 18 zákona nesprávný.

Správný není ani závěr o chybějící příčinné souvislosti mezi případným nesprávným úředním postupem dopravního inspektorátu a škodou vzniklou žalobci, který odvolací soud založil na úvaze, že žalobce nebyl účastníkem řízení, v němž byl vydán technický průkaz, a že postupem dopravního inspektorátu mohl být poškozen pouze vlastník vozidla J. U.

V posuzovaném případě vyšly soudy obou stupňů ze skutkového zjištění (jeho správnost není nikým z účastníků zpochybňována), že žalobce uzavřel kupní smlouvu s R. H., která sice nebyla vlastníkem motorového vozidla ani jeho oprávněným držitelem, avšak při prodeji vozu disponovala technickým průkazem (byla v něm uvedena jako držitelka vozu), vydaným dopravním inspektorátem Policie ČR v Jablonci nad Nisou poté, co souhlas dosavadního držitele k převodu vozu nebyl hodnověrně ověřen. Za škodu způsobenou tímto nesprávným úředním postupem stát odpovídá tehdy, byl-li nesprávný úřední postup a škoda, která žalobci vznikla tím, že koupil odcizené vozidlo, jež byl následně nucen vydat příslušným státním orgánům, ve vztahu příčiny a následku. Příčinná souvislost je dána, pokud nebyť konkrétního jednání, ke škodě by nedošlo. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde. Z hlediska příčinné souvislosti je proto nerozhodné, zda byl poškozený účastníkem řízení vedoucího k vydání technického průkazu či nikoliv, ani to, zda v důsledku nesprávného úředního postupu vznikla škoda i někomu jinému.

Na rozdíl od případného nároku na vydání plnění z neplatné smlouvy, jehož výše se odvozuje od výše poskytnutého plnění (zde zaplacená kupní cena), je u nároku na náhradu škody, který je ve věci předmětem řízení, třeba vycházet z vyčíslení škody založeného na zásadě, že škoda je majetková újma, vyjádřitelná v penězích spočívající ve zmenšení existujícího majetkového stavu poškozeného a reprezentující majetkové hodnoty, které bylo nutno vynaložit, aby došlo k uvedení věci do předešlého stavu. Jestliže žalobci vznikla škoda odnětím vozidla, snížil se jeho majetkový stav právě o hodnotu vozu k době odnětí, a to bez ohledu na výši zaplacené kupní ceny.

Z uvedeného vyplývá, že dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř. je naplněn; Nejvyšší soud České republiky proto rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 1 část věty za středníkem o.s.ř.) a vrátil věc Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta první o.s.ř.).

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)